FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licenţă
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licențiat în teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				KLR0013 **Patrologie II**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				Lect. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Lect. univ. dr. pr. RUS Anton			
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	VP	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învăţământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuţia fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					12
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					14
Tutoriat					3
Examinări					4
Alte activităţi: elaborarea unei hărţi a locului unde au trăit şi activat Sfinţii Părinţi ai Bisericii					12

3.7 Total ore studiu individual	69
3.8 Total ore pe semestru	125
3.9 Numărul de credite	5

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezenţa la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezenţa şi intervenţiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea şi susţinerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice teologiei patristice; • Să explice, să interpreteze, să aplice şi să rezolve probleme din domeniul teologiei patristice; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ şi inovativ în domeniul teologiei patristice; • Să poată aborda la nivel de discuţii realităţile circumscrise teologiei patristice; • Să sesizeze importanţa perioadei Sfinţilor Părinţi în viaţa Bisericii; • Să poată prezenta elementele fundamentale ale personalităţii, operei şi doctrinei Părinţilor şi scriitorilor bisericeşti; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului patrologiei.
Competenţe transversale	• Să poată integra competenţele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Patrologie; • Să înţeleagă modul cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa Sfinţilor Părinţi ai Bisericii creştine; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală şi profesională având ca punct de plecare cursul de Patrologie II, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • În servicii alternative, absolvenţii acestui curs să poată fi cooptaţi în forme suplimentare de pregătire catehetică, activităţi ecumenice etc. • Iniţierea şi conducerea inovativă, creativă şi responsabilă a unor activităţi legate de domeniul patrologiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Prezentarea elementelor fundamentale ale personalităţii, operei şi doctrinei Părinţilor şi scriitorilor bisericeşti din perioada patristică a Bisericii creştine;
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea terminologiei specifice teologiei patristice; • Dezvoltarea unei reflecţii critice şi constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuţii a realităţilor circumscrise teologiei patristice, despre viaţa şi învăţătura Părinţilor; • Sesizarea importanţei perioadei patristice în viaţa Bisericii; • Cunoaşterea bibliografiei aferentă studiului patrologiei; • Integrarea competenţelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Patrologie; • Înţelegerea modului cum celelalte confesiuni creştine sau religii necreştine percep importanţa Sfinţilor Părinţi ai Bisericii creştine; • Capacitarea studentului în a răspunde în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la importanţa Sfinţilor Părinţi; • Învăţarea gestionării propriei formări continue personale şi profesionale având ca punct de plecare cursul de Patrologie II, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Observaţii. Bibliografie**
CURS 1: Atanasie din Alexandria (295-373): viaţa, opera, doctrina.	Prelegere / expunere, prezentare, explicaţii, exemplificări.	**Bibl.:** Hamman, pp. 106-116; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 107-126;
CURS 2: Ilarie din Poitiers: Viaţa, Scrierile.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 117-126. Altaner, pp. 264-267.
CURS 3: Părinţii Capadocieni I. Vasile cel Mare (329-379): viaţa, opera, doctrina.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 127-137; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 127-150.
CURS 4: Părinţii Capadocieni II. Grigore de Nazianz (329-390), zis "Teologul": viaţa, opera, doctrina.	Prelegere	**Bib.:** Hamman, pp. 138-152; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 151-170.
CURS 5: Părinţii Capadocieni III. Grigore de Nyssa (?355-394): viaţa,	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 154-164; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 171-

opera, doctrina.		187.
CURS 6: Părinţii Bisericii Orientale: Efrem Sirul (?306-373): Viaţa, Scrierile. Ciril al Ierusalimului (313-387): Viaţa. Operele. Conţinutul doctrinal.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 166-186; Altaner, pp. 349-351.
CURS 7: Ioan Gură de Aur: viaţa, opera, aspecte ale gândirii teologice. Ciril al Alexandriei: Viaţa. Scrierile. Doctrina cristologia.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 188-196; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 207-248.
CURS 8: Părinţii Bisericii Occidentale: Ambrosie al Milanului (339-397): Viaţa. Scrierile;	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 197-204; Campenhausen, *Părinţii latini* I, pp. 129-185.
CURS 9: Ieronim: Viaţa. Scrierile.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 207-216; Campenhausen, *Părinţii latini* II, pp. 5-78.
CURS 10: Augustin de Hippona (354-430): viaţa, opera, doctrina**.**	Prelegere	**Bibli.:** Hamman, pp. 217-233; Campenhausen, *Părinţii latini* II, pp. 79-207; Altaner, pp. 304-330.
CURS 11: Leon cel Mare (Papă între anii 440-461): Viaţa. Apărător al dreptei credinţe. Scrierile.	Prelegere	**Bibl.:** Hamman, pp. 250-260.
CURS 12: Grigore cel Mare (540-604): Viaţa. Scrierile. Doctrina spirituală.	Prelegere	**Bibl.:** Altaner, pp. 346-351.
CURS 13: Dionisie Areopagitul: opera, doctrina. Maxim Mărturisitorul: viaţa, opera, doctrina.	Prelegere	**Bibl.:** Altaner, 375-378; F. Cayré, *Patrologie est Histoire de la Theologie*, tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945[3], pp. 302-309.
CURS 14 Sf. Ioan Damaschinul: viaţa, opera, doctrina. Concluzie, rezumat şi evaluare a cursului.	Prelegere	**Bibl.:** D. Fecioru, *Introducere – Viaţa şi opera Sf. Ioan Damaschin* în Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, EIBM al BOR, Bucureşti, 2005, pp. 5-14; F. Cayré, *Patrologie est Histoire de la Theologie*, tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945[3], pp. 322-336.

Bibliografie

1. **manual de bază: BOTA, M. Ioan, *Patrologia,* Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 137 - 339, text accesibil şi pe internet: http://www.greco-catolic.ro/sfinti.asp?patrologia**
2. Altaner, Berthold, *Patrologia*, Ed. Marietti, Torino, 1961[IV].
3. Campennhausen, Hans Freiherr, *Părinţii greci ai Bisericii*, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2005. [Campennhausen, *Părinţii greci*]
4. Campennhausen, Hans Freiherr, *Părinţii latini ai Bisericii*, vol. I-II, trad. din limba germană de Anghelescu Maria-Magdalena, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2005. [Campennhausen, *Părinţii latini*]
5. Coman, G., Ioan, *Patrologie*, vol. I, EIBM al BOR, Bucureşti, 1984. [Coman].
6. Hamman, Adalbert, *Părinţii Bisericii*, trad. din limba franceză de Lupu, Ştefan, Ed. Sapientia, Iaşi, 2005. [Hamman].
7. Quasten, Johannes., *Patrologia*, vol. I, Ed. Marietti, Torino, 1967. [Quasten].
8. Rus, Remus, *Dicţionar enciclopedic de literatură creştină din primul mileniu,* Ed. Lidia, Bucureşti, 2003.
9. Mitrofan, Ioan, *Patrologie,* Note de curs, Cluj-Napoca-Blaj, 2001, 250 p.

Izvoare: colecţii:

PG – *Patrologiae Graecae* cursus completus (ed. J.P. MIGNE), 161 vol., Paris, 1857-1866.
PL – *Patrologiae Latinae* cursus completus (ed. J.P. MIGNE), 221 vol., Paris, 1844-1886.
SC – *Sources Chrétiennes,* Paris, 1941 sq.
FR – *Filocalia* românească, trad. pr. prof. Dumitru Stăniloae, 12 vol.: (vol. 1-4), Sibiu, 1946-1948; (vol. 5-10), Bucureşti, 1976-1981; (vol. 11-12), Bucureşti, 1990-1991.
PSB – *Părinţi şi Scriitori Bisericeşti,* Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1979 sq.

8.2 Seminar / laborator	**Metode de predare**	**Observaţii. Bibliografie**
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfăşurare şi a metodologiei seminarului de *Patrologie II*. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă. Îndumnezeirea omului în concepţia Sf. Atanasie. Figura lui Isus Hristos în concepţia Sfântului Atanasie Alexandrinul.	Prezentare, explicaţii, aplicaţii, dezbateri, discuţii dirijate, discuţii în grupe, grupuri de lucru, discuţii libere, dialog, analize, studii de caz	Studentul se documentează şi lucrează independent Hamman, pp. 106-116; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 107-126.
S. 2: Logosul şi mântuirea omului la Ilarie de Poitiers.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; opere patristice; Hamman, pp. 117-126. Altaner, pp. 264-

		267.
S. 3. Spiritul Sfânt în teologia Sfântului Vasile cel Mare.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; opere patristice; Hamman, pp. 127-137; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 127-150.
S. 4: Dumnezeu în gândirea Sfântului Grigore de Nazianz.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 138-152; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 151-170.
S. 5: Vederea (cunoaşterea) lui Dumnezeu la Sfântul Grigore de Nyssa	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 154-164; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 171-187.
S. 6: Taina Sfintei preoţii în concepţia Sfântului Efrem Sirul. Botezul şi Eucaristia în doctrina Sfântului Ciril al Ierusalimunlui	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 166-186; Altaner, pp. 349-351.
S. 7: Taina Sfintei Preoţii în concepţia Sfântului Ioan Gură de Aur. Figura lui Isus şi a Mariei în teologia Sf. Ciril al Alexandriei.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 188-196; Campenhausen, *Părinţii greci*, pp. 207-248.
S. 8: Lumea, omul, păcatul şi răscumpărarea la Sfântul Ambrosie.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 197-204; Campenhausen, *Părinţii latini* I, pp. 129-185.
S. 9: Naşterea Domnului, înălţarea omului. Comentariu la *Omelie aupra naşterii Domnului* a Sfântului Ieronim.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 207-216; Campenhausen, *Părinţii latini* II, pp. 5-78.
S. 10: Doctrina spirituală a Sfântului Augustin; Harul în concepţia teologică a Sfântului Augustin.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Hamman, pp. 217-233; Campenhausen, *Părinţii latini* II, pp. 79-207; Altaner, pp. 304-330.
S. 11: Sfânta Treime şi ecleziologia la Sf. Irineu;	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice;
S. 12: Sfânta Scriptură citită şi interpretată de Sfântul Grigore.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Altaner, pp. 346-351.
S. 13: Cunoaşterea lui Dumnezeu la Dionisie Areopagitul. Isus Hristos în teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; Altaner, 375-378; F. Cayré, *Patrologie est Histoire de la Theologie*, tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945[3], pp. 302-309.
S. 14: Isus Hristos în concepţia teologică a Sfântului Ioan Damaschinul. Icona în viziunea Sfântului Ioan Damaschinul; Concluzie, rezumat şi evaluare a seminarului.	Prezentare şi dezbateri	Manuale de Patrologie; operele patristice; D. Fecioru, *Introducere – Viaţa şi opera Sf. Ioan Damaschin* în Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, EIBM al BOR, Bucureşti, 2005, pp. 5-14; F. Cayré, *Patrologie est Histoire de la Theologie*, tome II, Desclée & Cie, Paris, Tournai, Rome, 1945[3], pp. 322-336.

Bibliografie

Altaner, Berthold, *Patrologia*, Ed. Marietti, Torino, 1961[IV]. [Altaner].
Atanasie cel Mare, *Epistole. Viaţa cuviosului Păr. nostru Antonie,* PSB 16, IBM, Bucureşti 1988.
Apologeţi de limbă latină, PSB 3, IBM, Bucureşti 1981.
Augustin, *De Magistro. Despre Învăţător*, Iaşi 1995.
Chiril al Alexandriei, *Închinarea şi slujirea în Duh şi Adevăr,* PSB 38, IBM, Bucureşti 1991.
Coman, I., *Probleme de Filosofie şi Literatură Patristică*, IBM, Bucureşti 1995.
Idem, *Patrologie*, 3, IBM, Bucureşti 1988.
Gregorie cel Mare*, Cartea Regulei Pastorale,* diferite traduceri.
Grigore de Nyssa, *Scrieri*, I, PSB 29, IBM, Bucureşti 1982.
Ioan Gura de Aur, *Omilii la Facere*, I, PSB 21, IBM, Bucureşti 1987.
Idem, *Omilii la Facere*, II, PSB 22, IBM, Bucureşti 1989.
Ioan Damaschin, *Dogmatica*, EIBM al BOR, Bucureşti, 2005.
Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaemeron, Omilii la Psalmi, Omilii şi cuvântări,* I/II, PSB 17, IBM, Bucureşti 1986.
Idem, *Asceticele*, PSB 18, IBM, Bucureşti 1989.
RUS, Anton, *«Imaginar» şi teologie – o lectură socio-antropologică a simbolismului pseudo-macarian,* Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2002.
VOICU, Constantin, Arhid. Prof. Dr., *Patrologie,* vol. I, Ed. Basilica a Patriarhiei Române*,* Bucureşti, 2009; *Patrologie,* vol. II, Ed. Basilica a Patriarhiei Române*,* Bucureşti, 2009; *Patrologie şi literatură postpatristică,* vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române*,* Bucureşti, 2010.

Pentru perioada patristică din istoria Bisericii (Antichitatea şi Evul Mediu) se pot vedea din lucrarea *Istoria Bisericii Universale* a pr. prof. dr. Ioan M. Bota primele două părţi, referitoare la Antichitatea creştină (anii 30-800 d.Cr.) şi Evul Mediu (800-1517), text accesibil şi pe internet: http://www.profamilia.ro/istorie.asp?antev

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.
- Conţinuturile disciplinei răspund exigenţelor parohiei, fişei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ şi voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însuşirea conţinuturilor	Examen oral final	50 %
	Materialul din conţinutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârşit de semestru este: BOTA, M. Ioan, *Patrologia,* Ed. Viaţa Creştină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 137-339 sau *Cursul de Patrologie II* care va putea fi preluat de la Secretariatul Dep. Blaj.	Metoda Procedura examinării: - studentul care nu va avea nici măcar o prezenţă la cursuri nu va fi primit în examen. - intrarea la examen va fi în ordine alfabetică. - vor fi înăuntru întotdeauna cel puţin doi studenţi; odată cu ieşirea de la examen a unui student, un altul va intra, va extrage un bilet de examen, va avea la dispoziţie 10 minute pentru pregătirea răspunsului şi notarea ideilor pe o coală pregătită dinainte, şi 15 minute pentru răspunsul oral. - subiectul extras nu se poate schimba.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri şi Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea participării active la dezbateri şi Evaluarea lucrării scrise	50 %
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obţinerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârşit de semestru.	Prezentarea la examenul final este condiţionată de întocmirea elaboratului de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar şi de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (antonrus18@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ţ, ş), - înainte de prezentarea la examenul final.	
10.6 Standard minim de performanţă			
• Însuşirea materialului de învăţat. • Probarea dezvoltării competenţelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obţinerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.			

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

01.10.2018 ....

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2018 .....